

Nr. 2.

Brasovu,

12. Ianuarie

1860.

Gazeta si Fóie'a esse regulatu o
data pe septemana, adeca: Mar-
tia. —

Pretiul loru este pe 1 anu 10 f.,
pe diumetate anu 5 f. austr. inla-
intrulu Monarchiei.

GAZETA TRANSILVANIEI.

Monarchia Austriaca.

Partea oficiosa.

M. Sa c. r. apostolica cu preanalta resolutiune din 10. Ianuarie
a. c. binevoi a denumi de inspectoru supremu alu scóleloru pentru
diecesea gr. catolica a Gierlei pe Preositul de acolo Mac-
don Popu.

Partea neoficiosa.

Брашовъ. Indenendinga велікъ не адъче штіреа къ С. Са Папа ар-
фі тѣмпісѣ протестѣ да Парієѣ дп контра програме скріпоеї Лжї Напо-
леон din 31. Деч. ші ачелаш квріерѣ ар фі дсѣ ші о норѣ да хавінетѣлѣ
Тзідеріелорѣ, каре прегіnde дешертареа Ромеї de грэпеле франчесе. Се
креде, къ Папа да еміre xлъ меморандъ квръ пхтеріле европене ші къ-
тръ крединчоші съ. — Ін Opadie mape ce ші фъкъръ колекціоні лептру
С. Са Папа, дп фрптеа кврора стъ Епіскопалѣ романо-католікѣ къ вро 105
галіні.

Blasiu, in 13. Ianuarie 1860.

Domnule Redactor!

In dilele mai de aprópe capetandu a man'a brosiura magiara,
„presentulu si venitoriulu“ tiparita in Pest'a ér' nu in Vien'a, precum
e informatu Telegrafulu romanu, carele ia si publicatu cuprinsulu;
mi amu luatu ostenéla de a o percurge cu ceruta atentiune, nu ca se
o lieu la nu sciu ce critica strinse, — ma nece cu scopu ca se mi
facu reflesiunile individuali asupra dorintielor natiunei unguresei; ci
pentruca era una carte noua, si tractéza despre unele lucruri ce pene
acum nu s'aу prea discutatu. — Nu pociu inse trece cu vederea ca
scriitoriu anonimu alu aceeasi preocupatu de spiritulu ultra-natio-
nalul, tctu ce a fostu in trecutu eroicu, mare si gloriosu, in contra ade-
verului istoricu si a mentiei sanetóse lu ascrie numai natiunei ungur-
uesei, caci cine pote crede ca numerosa natiune romana in Transilva-
nia pre tempulu inundariei tatarilor, si in tôte bataile cu turciu n'a
luatu parte amesuratu multimeei ei, ér' nu numai acelorui clase de no-
bili, pre cari scriitorii cu multa placere se indatinéza ai aduce inainte
subtu numire de unguri? Si pote a si presupune ca Domnulu auctornu
nu e strainu de a da si romanului loculu ce i se cuvinte in paginile
istoriei trecutului, de nu cumva ici si colea in decursulu meditatiunei
sale s'ar usita de nesce expresiuni tajatorie chiaru in anima cea atatu
de simtitoria a romanului; — inse catu neadeveru cuprindu in sine
numai acela nu va vedea, care mi ar' putea areta ca dupa legile un-
guresei romanului (dicu de nenobilu) tocma asia nu ia fostu iertatu ca
se intre in milita patriei acestia cu numeru totudeauna destulu de
mare, precum n'aу fostu iertatu in vechia republica romana acelora,
cari nu erau cetatieri, seu celu pucinu n'aveau dreptulu acesta, si
cari n'ar si vediutu, ori auditu, ca si inainte de 1848 mare parte a
ostasimei ce se recruta din patria acesta au fostu din romani. — In-
destulescase domnulu auctornu cu acelea ce scriitorii loru pre tempulu
domniei aristocratice au scrisu asupra romanilor cu colori destulu
de negre, si nu mai schimonoséasca faptele complinite precum face la
pagina 61. — — Cine nu vede arogantia si preadilectiunea catra
viti'a sa de care e preocupatu auctornu citatei brosiure? cari au
fostu armele romanilor? si de unde ar si potutu se le ia? din ce-
tati? Cetatile s'aу fostu golitu de eli. Apoi lasu se vorbésca istoria,
carea are datoria de a regista faptele fara de partinire; — — apoi scimut
totusi ca romanii chiaru cu admirarea contrarilor sei au sustienutu
lupta peno in capetu, fara ca sei pote cutarii cuceri. — I. A.

Pentru tieri straine 7 f. 35 cr. pe 1
sem., si 14 f. 70 cr. pe 1 an. Se pre-
numera la tôte poste c. r., cum
si la toti cunoscutii nostri DD.
corespondinti. Pentru serie „petit“
se ceru 8 cr. val. austr.

SCIRE TRISTA.

Blasiu, in 28. Decembre n. 1859. Tocma asta nöpte dupa o
bola scurta se mută la repausulu eternu Dn. profesoriu normale I.
Costea fiindu in etate de 67 ani. Repausatulu in Domnulu fiindu
chiamatu de booriulu Asachi la Iasii, inca in 1820 se află acolo dim-
preuna cu alti ardeleni, propagandu in scólele nationale (din Iasi) bi-
nefacatoriele radie ale lumiurei si culturei suptu directiunea prea in-
vetiatului barbatu si apostolulu desvoltarei si alu renascerei natiunei
romane Drulu de filosofia si medicina Vasiliu Popu. De acolo apoi
in urma tulburarilor fatale casiunate prin revolutiunea lui Ipsilanti se
relutórsse in patria, si intre cele mai multe neajunsuri si calamitati,
pre lenga o leafa forte pucina, afandusi mangaiarea singuru numai in
consciuntia sincera, servi publicului in calitate de profesoriu la o cla-
se normale in Blasiu, inca — dupa cum se spune — ani 25. — Fos-
tii discipuli ai repausatului, cari acum mare parte voru si barbati de
caracteru, nu voru putea sterge din animasi recunosciintia cuvenita
nuoi fostu invetiatoriu si crescorioru alu seu; plini de reverintia si
voru aduce aminte de densulu si i voru binecuventa tierena lui. Ofi-
ciul seu de profesoriu si lu implini repausatulu cu tota acuratetia
pene mai numai cu 3 dile inainte de mortesi. Apoi servitiulu de ani
25, in atari impregiurari grele, si in atata meseria, — de care mai
toti dascalasii suntemu satui pene din colo — e unu sacrificiu forte
frumosu pre altariulu patriei !!

Deci dara noi intre parere de reu sincera si intre lacrimi, cu
care suntemu detori fiacarui barbatu bravu romanu, i rostimu din te-
saurulu animei nöstre cuventele: „Fiai tierena usiora si aducerea a
minte a lui se vieze eternu in animele binesimtitorilor!!!

Alba-Julia, 15. Ianuarie n.

In diua de anulu nou si serbatorea marelui Vasile, se tienu aici
intr'o sala noua din casele lui Axentie, la Leulu de aur o „reuniune“, la care fu invitata tota intilegintia din orasiu si vecinata. —
Numerulu celor ce luara parte suie la 50 de insi, carii petrecura
dela 7 ore de séra pene dupa 12 ore de nöpte in cea mai intima si
mai fidela cordialitate.

Reuniunea acésta are a sa insemnatate; cace in ea fu represen-
tatut atatu statulu militaru prin 9 oficiri militari, catu si statulu am-
ploiatilor prin deregatori civili, maica biserică prin 3 preoti si bur-
garimea in numeru mai mare.

In decursulu petrecerei se redicara mai multe toaste; celu din
teiu D. protopopu A. Papu pentru sanatatea Maiestatii Sale c. r. apo-
stolice a inaltiatului imperatu, celealte pentru re'nfratirea, infratirea
si mai de aprópe colucrare a burgarilor cu deregatori civili, precum
si pentru scopulu astorufeliu de reunioni atatu la noi catu mai ver-
tosu la altii, pre carii noi avemu dreptu si detoria de ai imita.

Cu mare bucuria se primi mai in urma proiectulu D. consiliariu
Elia Macelariu, care propuse, ca intru aducerea aminte a acestei reu-
niuni, care ne reuni pentru intea data, tôte plasele si confesiunile nö-
stre — la unu locu, facundule se invetie a se cunóisce si pretiui pre
sine, — se conferéscia fiacare catu de pucinu pentru museulu din
Blasiu. —

Resultatulu acestei propuneri se va vedé preste pucinu cu da-
tele specifice a le lui; deocamdata ajunge a sci ca caldura, cu care
imbracisiara burgarii nostrii acésta propunere facu de in cateva mi-
nute audiramu ca e subscrisa o suma de 160 fr. v. a. A. S.

De съв дѣлъкъ Чедъв, 10. Деч. н. 1859.

Ch. Литре марциеле лецеи.

(Линкеиер.)

Чине воиеште дар' ка съ штие къ биде стъмъкъ, ши че се поге аштепта дитре дитпрѣдърѣле de фадъ, съшъ факъ пъдънъ рекапитъльчуне историкъ атътъ din история цинераре а Европе, кътъ ши, дн легътъръ къ ачеста, din история Австроиѣ вене ши din чеа de квржандъ трекътъ. Лъндъ апои дитре ажъториѣ лециле читате дн ачеста артикли ши четиндъле ши ресчетиндъле, таи фолосиндъсе таи днкоюло ши de тъсъреле гъверпізълъ дела 1851 днкобче, ва афла катъ ѣртътъреле ресълтате, че де дъмъкътъ се поге таи дн скъртъ, пентръкъ по воимъ съ лътъмъ греятътъа четиториѣлъ де але кътъ днкобче, чи пътъ да вълъ конспептъ брешкаре челоръ че по воръ фи днндъ дн пъсъчъна de а авѣ съв а къпъя вълетиълъ империѣлъ ка съвълъ четесъкъ Ачесте потъ апои шерви de

КОНКИЕРЕ

ла ачеста артикли (възъ ши Nр. 2, 3 и 4, че 'и къпинде алъ Ш-ле тънънишъ din възъ. imp. de ne an. 1852).

(Ка пресъпнере историкъ катъ съ претеморъмъ, кътъ пътереа ле-
пъслативъ ши есенътивъ е дн тъна дитпътътълъ).

Церіе империѣлъ съпът недеспърдівери зна de алта. Нъмеле de „церіе de империѣ“ (de коронъ) е пътъ цинераре, ашea дар' фійкаре церъ 'ши цине естинъчна са провинчале шчл., дитре кари пътъръле 1, 2, 3, 4, 5, 6 (organicъчна політікъ песте totъ), апои 17—33 inkлъс. (organicъчна жъдекъторъскъ; еаръ пънтеle 7—16 inkлъс (леща комънale) съпът акът дн лъкъре. Крединъцаръ шчл. съпът базате пе ачесе пътъ. Дъпъ че се воръ дитпълъ ачесте, ва фи прегътътъ лъкъръ спре дитпълъреа пънтелоръ 34 ши 36 (статутеле дарилоръ), къ кари се днкъе пътъ реценераре а ста-
тълъ астриакъ.

Нъмай дъпъ дитпълъреа ачесторъ се ва аръта че а таи ресълъ дн скътъка Pandorei. Пътъ атънъ пиче материаълъ спре пътъ zidipe по е стрънъсъ педеплънъ.

Пътъ ла венреа статутелоръ пентръ дар' каутъ ziditъ таи дитълъ е-
диличълъ дитрекъ, пентръкъ атънъ одълъ се потъ днфртъсъда дъпъ пъ-
чере, възъ вине тоте дъпъ воина едиличъторълъ. Дечъ чине ар' фи атътъ
de неговъ ка съ атъвъе статълъ о пеконсъчъ атътъ de мапе, дн кътъ
се аштепте ка елъ къаръ акът къндъ се апопътъ кътъ ашезареа фидъ-
тъмътълъ чесъ пош (тоте челе de пътъ акът съпът пътъи спре а пътъа edi-
фика) спре а zidi едиличълъ пътънътъ de акът опътъ ани, ши съшъ аръче
плънълъ дн фокъ, еаръ материаълъ къ прегътъри къ тотъ (тъсъреле de пътъ
акът) сълъ lace пердътъ, пентръ ка съ днчъпъ а фаче altъ планъ din по-
ши а стрънъе еаръши материаъле.

Че 'и атънъ пътъ тинчъпъ.

Принъ вртаре фрателе кончетъгиръ, винеоинъдъ а рекапитъла къ мънтеа
челе зисъ пътъ аинъ, ва венъ поге ла конкісъчна къ:

Пътъ акът днкъ се тотъ стрънъе ши се алеце пътъ материаълъ
ши се тотъ факъ прегътърилъ речервте de планълъ дела 31. Дечемвре 1851,
еаръ пътъи дъпъче ва фи гата ачеста лъкъръ, се поге днчъпъе пътъ zidipe а
империѣлъ, а кърълъ фидътъмътъ е комънітътъа даранъ ши чинъкъ, принъ вр-
таре къ:

Газетеле капитале de фелълъ преатинъ, прекът ши пътъе партизанъ
несокотидъ, съ пътъ фи ештъ din фири дн єрта скътърълоръ дела 22.
Агъстъ пош а. к., поге пътъ фъчъеа ѹлъсъпъле, че пиче по ера къ пътънъ
а ши ле фаче, дакъ по 'ши ар' datъ аръпъ фантасиа, чи с'ар' фи тредитъ
а ресълъ дитре марциеле лецеи, съв а тъчеса къ днкъпъдере дн гъвернъ
пътъ ла але зиле таи вънъ.

Кътъ ачесте воръ вини, не дндрептъчесъкъ а спера поге тъсъръ ор-
динате пемезиатъ de капълъ статълъ, прекът: комісъчна пентръ регълареа
днрълоръ диприте, стътътъре дн кореспондинъ deadрептълъ къ днпътътълъ;
таи днкоюло, комісъчна консълтътъре de кръцъръ дн въдетъ принъ редъч-
реа офіциелоръ шчл., апои комісъчна контролътъре de деториеле статълъ
ши редъчрите дн арматъ, — тотъ тъсъръ decipe кари по се диспъссе
пемика ла 31. Деч. 1851, чи се лъсасъръ дн днпокъръе лоръ есънъиа-
ла ши днпамте de 1848., адекъ дн вине днпокъръе лецеи.

Ачесте ле днпърътъ de лисъ але кътънека къ пълъкъ постръ, шт-
инъдъ къ пекириатъа по се поге зин пиче одатъ къ пофта de а афла адев-
рълъ, din каре, синъръ пътъи, поге єрта днкъпъдере дн cine ши дн алъ
ши поге адъче пе омъ ла вртътъе, de а къреи фамилиъ се дине ши ізвъреа
de патръ ши de опічина са, прекът ши сакріфічълъ ши ресемпъчъна чеа
поге поге пентръ днпамтре.

мъ. М.

Брашовъ, 18. Іанвари. (Лецеа пентръ тесерий. Цехъръ.
Корпоръчънъ.) — Жърналътъ ротънъе с'а окъпътъ ши пътъ
акът din тимъ дн тимъ таи de твлътъ ор' къ ачеса че пътъ
indвстрі, тесерий съв тештешвгъръ, фавріче, комърчъ; се паре
днкъе къ о парте днпампътъре din пълъкъ постръ афъ таи
пъдънъ пълъчре de а'ши адънта таи къ deadineлъ а са лаареа

аминте асъпра ачеста рамъкъ фортъ импорташъ алъ віеце социа-
ши чівіле. № пегътъ къ винеори с'а днпикатъ ши днптръ пои вър-
баці карі аш deckoperitъ а лоръ петълътъре асъпра недрептъ-
шірілъ кареа се фъчъе таи памте ротъпілоръ къндъ ачеста съв
по ера пріпітъе ла лъвъцареа de тесерий съв піч' о kondiціоне,
съв къ пріпітъре лоръ ера днпрекъпать къ греятъдъ фортъ таръ.
Къ тотъ ачеста се къвіне а търтърісі, кътъ ротъпітъеа престе
тотъ а лагътъ преа пъдънъ парте ла десбатеръ de патъра ачестора,
еаръ кътъ ачеста пепъсаре таи екістъ ши пътъ астъзі, ва
тревъи съ рекъпъсъкъ ор' каре къпъште пе коннадіоналі съв din
віеца практикъ. Литр'ачеа пі се паре, кътъ какъселе вине асе-
тмена пепъсъръ днкъ се потъ черчата ши афла фъръ твлътъ пер-
дере тимъ.

Ротънълъ лагътъ престе тотъ пе вине се афъ елъ, а
фостъ пътъ акът съв пътъ „сервъ“ (ювацій, кълкашъ), съв пъ-
тъ „domnъ“ (боіеръ); еаръ тесеріешъ, пегъщегоръ — „жупъпъ“
— а фостъ пътъ іч' колеа. Къ алте къвінте: ротъпілъ авв
арістократі ши църапі, еаръ оръшані преа пъдъні; елъ авв преодъ,
adminіstratorи ши сондажъ, църапі агріклъторъ, еаръ кіаса de тес-
еріешъ дн ліпсі. Агріклътъра къ тотъ ратъріле ей а фостъ ісво-
рълъ пріпічіалъ ши челъ таи пътътъ алъ съвсітінде лв' та-
теріале.

Маи департе ротъпілъ — токта ши църапълъ — а прівітъ
ши таи прівеште пътъ дн зілъе постре къ брешкаре деспредъ
асъпра челоръ таи твлътъ тесерий ши днпрепріндері indвстрібісе;
пътъ деспредъ ачеста кареа карактеріцъзъ de minne кіаръ орі-
цина лоръ. Окъпъчъпілъ челе таи de фрънте ши опорътъре а ле
антічілоръ ротані аш фостъ таи totъdeasna пътъ агріклътъра,
артели, трібъпа політікъ ши жъдекъторъскъ, еаръ фетеіле лоръ
тревъеа сълъ лъкъръ спре кіаръ лъкърълъ тълілоръ лоръ din кре-
штетъ пътъ 'н тълпі, днкътъ по пътъ Октавіанъ Агъстъ, чи днкъ
ши алъ императори ши къ джанії патрічій по пътъ пе трапълъ
лоръ декътъ пътъ ачеса че ера десътъ ши късътъ de социа ши
фічеле лоръ, съв съв прівегереса ачестора de сервітъреле din
касъ, еаръ ачестъ datinъ стръвекъ трекъсъ къ твлътъ секълъ таи
памте la totъ попорълъ. Тотъ челелалте окъпъчъпілъ ера лъсате
дн тълілъ склавілоръ ши дн а ле стръпілоръ, еаръ апътъ
кошерчълъ се афла пе лъпъ гречі, афікані, евреї. Ачеста
рекферінде се афъ — mutatis mutandis — пътъ 'n zioa de astъzі
ла ротъні. Декъ пе ротънъ л'ар' фи трасъ inіma прекът zічетъ;
декъ елъ ар' фи сімдітъ брео атрацере таре кътъ totъ фелълъ
de тесерий, фіці днкърдіндаці къ totъ елъ ар' фи штігътъ съ 'ши
спаргъ дръмъ пріпілъ de педечі ши дн кърсълъ секълілоръ съші фор-
мезе о бъргъръ кътъ de пътъръсъ; чи пе джновълъ ла трасъ
i n i m a ши гъстълъ съв пътъ ла тесеріле пеапъратъ тревънъчъсъ
спре пътъраре екотоміе сале ши апътъ ла ачеле пътъе каре че
таи твлътъ десволтарс а пътъримълъ трапешилъ ши се ексекътъзъ
афаръ съв червълъ ліберъ; еаръ de тесерий че kondamнъ пе отъ
съв ла пекършатъ шедерес, съв днкъла съферіле de пътърі, пріпъ
вртаре стрікъбсъ съпътъці, с'а ферітъ пе кътъ а потътъ.

Оаре днкъ поге ачеста съ търъгъ totъ ачеса? О днпре-
шівраре de таре импорташъ пе фаче ка съ ръспіпдемъ къ пъ.
Romanii antічі къндъ по ле таи ажъпъеа пътъпътъ Italieі пе-
пен-
тръ агріклътъ, се апъка de арте, стръвътъа дн алте днр'
стръпіе, окъпъ пътъпътъ къ пътъраре брацелоръ, апои zikъндъ къ
поятълъ лоръ: геогеge: migrate coloni, днлъ днпръдіа днпр'е cine.
Се паре днкъ съв астъзі лъкърълъ есте къ totълъ dea 'nd'рателъ.
Съ zічетъ къ акът по таи вине nimirі ка съ'ді окъпъе тошіа къ
форда de арте; вине днкъ съв штіпъда, вине пръденца стръпіпъ къ
mіntea са, къ тесерія, къ indвстріа ши къ къпіталълъ сълъ, днкъ
кътъпъръ днпрѣдърълъ тълъ ши ка-
съ, ши тошіа, ши татъ ши татъ,
се патъралісъзъ пе дръмълъ челъ таи фірекъ din лътъ, еаръ тъ,
Фъръ ка съ'ді таи zikъ съфлетъ de omъ veteres migrate coloni,
te dнч' de вине воя та, іai днкъ лътъе 'n капъ; къч' по таи есте
чине съ те колонізъе піч' дн Спанії піч' дн Галії, піч' пе рз-
пелъ Каргацені, піч' къаръ дн Dachij.

Мвді таи сълъ de ачеса опінівие, кътъ днкъ че пріпъ
лареа вртаріалъ ротъніи църапі днкъ аш ажъпъеа пропріетарі de
пътъпътъ, ей днкъ секълі днпрѣці пе воръ авеа тревънъчъ de a
лъвъцареа тесерії. Пътъраре къ totълъ рѣтъчътъ ачеста! Литпърі
чеса таи вине тошіа а църапълъ днпр'е чеі чіпч' копій аі сълъ ши
апои везъ din че воръ тръи ачеста, ши dékъ ва таи фи къ пътъпъ
ка съ съвсітъ фій ачестора. О погъ ши сігъръ юбъш' дн лі ашт-
пътъ; апои totъ зна 'mі есте ор' ва фи ергатъ а днпръді тошіа
ор' по. Прівіді la Boehmia ши консоцтеле ачелеа; тречетъ ла
Черманія ши ачеса таи департе.

Штіді къ по пе плаче ворба тълътъ: чине по днпцелене din
пътъпътъ totъ атътъ за днпцелене ши din decbatere кътъ о зі de
баръ. Десятълъ атътъ, кътъ ротънълъ вреа по вреа, дн війтъръ
ва тревъи пеапъратъ съші dea кътъ зине копілъ съв доі ла лъвъ-
цареа de тесерії; феріче de елъ апои dékъ ва авеа тракълъ вине

де а шті съ алéгъ totdeasna месерілø челе маі къштігосе, — апó: res valet, ars praestat; si res perit, ars tibi restat. Ер-
агi de атътета читате школастиче, пептв къ дп челе din ыртъ
ачестъ жэрпвлъ тотъ длъ чітескъ пътai de ачеа карій штід лъ-
тіпеште. — Ашеа, рошъвлъ требзе съ се арапче къ тотъadincsъл
ле месері; еаръ не ачестъ дръпъ поѣ преапалта патептъ дпш-
рътескъ ирівітъ опi din каре пътъ-de-бедере токта пептв ро-
шъпъ есте о пеопсъ въпътате, о формалъ інвестітвръ къ опо-
рабівлъ раптв de бъргъръ сéд de ачеа че франдо злъ пътеште
tiers-éstat. Токта пептв ачеста пътъ рекомънда деажкъс
чітреа къ лзаре амінте ші стъдіеpea de ноза леце пептв ме-
серії. —

Цехвлъ, къвъпълъ къ тотълъ стръпъ літвей постре, а кърі
дефіпіціоне пічі къ ламъ пра штітв da, къчі пъ авеашъ а фаче
ші елъ, а къзатъ пептв тотъdeasna; с'аѣ сферматъ adikъ ачеле
варіоре сéд ставіле каре дпгревна престе тъсвръ дпвъцареа ші
практізареа сéд фолосіреа месерії, ачеле kondiçionі капаче маі
тълтъ de a nіmіcі dekъtъ a nainta indvstrіa, еаръ къ еле с'аѣ
дпшортжптатъ ші о парте таре din eroicmъ, пепотісмъ, іntrі-
пеле сепаратісмълъ ші але предомпіріе не ачелъ кътп de алт-
шіптреа ларгъ ші тъпосъ, с'аѣ дескіо локъ ларгъ въеі рівалітъді,
шіл ляпте ші тъсврърі дрептв а пштерілоръ отешпешті. De аічі
дпнайті жжпслі каре щі дпвъцъ месеріа депліпъ ші аре пш-
тврі дп тотъ прівінда къвібосе дп съ о фрятбесе кале дескіо
пептв асекврареа вітторвілъ съ; пътai тръпторвілъ, лепешвлъ,
корхтвлъ, вецивлъ, кърпачвлъ, тештер-стрікъ е дп перікъл de a
девені да сбртета че о терітъ. — De альтъ парте локълъ дехі-
рілоръ длъ ворѣ оквпа корпоръчніе, adikъ ачеле дасодіръ а ле
отенілоръ de ачеаши месерії, алъ кърорѣ скопъ есте ка прін-
котвпа дпвоіаль а тутврорѣ коме-пшрілоръ съ пшртезе віпеле
котвпъ, кълтра лорѣ требвіпчбсъ, вітторвілъ въдзвелоръ, ортапі-
лоръ ші съпътатеа болпавілоръ ш. а. ш. а.

Noі ашеа дпцеленемъ патептта дпшортжескъ. —

Б.

АСТРІА. Bi ena, 18. Іанварі. Кредетъ къткъ есте de
прісосъ а дпсемна, кът челъ маі поѣ декрпсъ алъ евонімін-
тіоръ інтересеъ еаръш дп градвлъ челъ маі дплтъ пе пшлікъ,
жэрпале челе маі ренштіе тредъ еаръш din тъпъ 'n тъпъ ші
пічі о фаміліе de о старе маі въпічкъ пъ есте кареа съ пз ціпъ
челъ маі пшпіпъ дозъ жэрпале. Дела 1853 дпкъбче фъсерь дозъ
кестіпі de челе маі тарі европене каре дінвръ пе ляте дп ръ-
сфлєтъ ші къшіпаръ тотъ фелвлъ de кріс, adikъ а ръсърітвілъ
сéд а Търчиel ші алътреа къ ачсеаш а Прінчіпателоръ рошъ-
тіпешті, апої а Італіе престе тотъ; еаръ аквт чеа маі делікатъ,
чеа маі крітікъ din тоте, а папістълъ а венітъ ла opdinea
зілі токта дп ачеа формъ ші къ тоте ачеле дпшречіврърі фа-
тале, къ каре ачсеаш се івісе свв Nаполеон I. дпнайті de ач-
еста къ 55 anі. Niminъ пз штіе че се ва алеце дінтржна, прін
вртаре тотъ лятеа есте дпгріжатъ пептв а еі desclerare. Дела
шп конгресъ европенъ се аштента пшпъ фе ё de солвіпне, ач-
еаш дпсъ се атъпъ, Dzeѣ штіе пшпъ къндъ. (Bezi маі пе ларгъ
съв ръбріка хронічей.)

Дптре ачестеа требіле din лъвптрв а ле церілоръ топархіеі
дпкъ дебіпъ по zі че таре тотъ маі інтересант. Миністерілъ
ші дптрёга потестате лецилатів de аквт лжкрéзъ din тоте пш-
терілоръ пептв дптродвчереа впорѣ реформе ка ачелеа, каре съ
пз маі дебіпъ пштai еспіріменте, пштai пробе de azí пе тъпе,
чі съ аібъ тръпічі віпефъкътрее пе впълъ вітторві дпнайті. —
Дп зілеле ачестеа зать къ маі възгарътъ ші реглареа лецила-
тів а стърії евреілоръ маі дп тоте прівінде топархіеі. Дозъ
декрете міністеріале din 14. Іанварі deсfіпцézъ веќіле опріл
de a пз пштai дптръціша евреї кътета месерії ресервате пшпъ
аквт пштai крештіпілоръ ші de a пз пштai локълъ пе ла орашеле
ші сатгле топтаністіч. Маі ліпсеште дпкъ пштai, ка евреї съ
къштічі ші дрептвлъ de a ші пштai квтітъ пропріетате de пш-
тптъ ші касе опi віде ворѣ вреа съ се ашезе. Ачеста ба фі
челъ маі сігвръ тіжлокъ de a'i апопіе de крештіпі, de a'i кре-
штіпі кіарѣ ші тотъбодатъ а фаче ка тілібнел de monetъ каре
се афль маі въжтосъ дп тъпіле лорѣ съ рътпіле дп цérъ;
съ се маі стръкore ші прін тъпіле крештіпілоръ. 35 тіліоне
крештіпі ші 1 тіліонъ евреї дп тоте прівінде топархіеі, ач-
еста о пропорцівнеа. Тікълосъ дечі ачелъ крештіпъ, каре се тете
къ треїзечі ші чіпчі пз ворѣ фі дп старе de a дінé дп респектѣ
пе впълъ.

Дп чеі din вртъ Nrі аі жэрпалелоръ din кътітілъ афітъ
ші datei статістиче але попорітій асстріаче кълесе къ таре гріжъ
прін пштъртвра офіціалъ din an. 1857 (прін вртаре маі пштai
de a се перде Ломбардія). Din твлітіеа колосаль а ачелоръ
date пої реїрода вчтвріческъ пштai вртътвреле.

Тоталвлъ пштъръ алъ локіторілоръ de тоте националітъдіle
а фостъ 37,450,883. Din ачестъ пштъръ 36,798,038 ёд фостъ
чівілі, еаръ 652,845 остатъшіе de тотъ фелвлъ. Дпнъ сексъ аж-

фостъ: 18,031,396 върбаці, 18,766,642 фемеі, прін вртаре фе-
меі маі твлтъ декътъ върбаці кам къ 4 ла зна тіе.

Дпнъ конфесіоніе реледібсе domneшte вртътвреле пропор-
ціоне:

	Да чівілі.	Да остатъшіе.
Romanо-католічі	26,704,552	486,912
Греко-католічі *) (зпіці)	3,526,954	58,695
Греко-певпіді **)	2,918,127	40,670
Армені	9,737	510
Евангеліч-лютерані	1,208,856	16,411
„ реформаці	1,963,887	37,359
Ըлітаріані (дп Ardealъ)	50,874	1,667
Ісраелі	1,050,420	9,850
Алте конфесіоні	3,963	447
Сума	37,450,883	652,845

Дпнъ провінції попорітіа се дппарте ашea: Дп Бомія
4,778,693. Моравія 1,878,029. Сілезія 462,051. Галіція
1,632,866. Буковіна 447,095. Австрія de жосъ (къ Biena)
1,369,699. Австрія de свсъ (къ кътітілъ Ліпці) 688,294. Са-
лісбург 140,197. Стіria 1,010,076. Карінтія 324,325. Кар-
піолія (Kraїnъ) 467,441. Літоралвлъ (къ Фікте ші Трієстъ)
507,931. Тіролвлъ 865,553. Унгарія 8,054,471. Воіводина къ
Бънтулъ 1,526,105. Трансільванія 2,173,704. Кроація ші Сла-
вонія (партеа чівілъ) 851,516, фронтіера тілітаръ (челе 14 ре-
шітіе de граніці) 1,062,072. Далмација 415,628. Венеція
къ провінція са 2,306,875. Ломбардія 2,835,417. Ачестеа ді-
фре съпт пшпе de чеа маі серібсь дпвъцьтвръ.

— Предвлъ челоръ маі твлтъ хътті de статѣ таре тотъ
скъзъндъ, еаръ din контръ валбреа галвінілоръ сокотітъ дп то-
нетъ de хъттіе ажкпсе пшпъ ла 6 фр. 27 кр. в. австр., вп предв
ачеста, ла кареа аврвлъ пічі дп тімпвлъ ръсбоівълъ пз ажкпсе. Арцітвілъ се vinde къ 28% маі скътп.

— Проектвлъ лециі комплале дпкъ се тотъ маі десвате дп
кътета провінції, пе vnde а фостъ твлтъ маі аповоіе de a вені
ла о бъпъ дпцеленемъ, чеа че се дптжппъ маі въжтосъ аколо,
пе vnde аристократіа стъ къ капвлъ ршптъ, ка ea съ се деспарцъ
къ тотълъ de кътъ комплале ші съ комплпнъ din сінш дпсаші
компле къ тотълъ сепарате, ка впеле каре ар фі пшпомтвіte din
дпкъ маі фіпъ ші маі предіосъ de кътъ есте трпвлъ оръшапвлъ
ші маі въжтосъ алъ църапвлъ. Ба че о маі твлтъ, дп Прага
еші о карте din kondітвілъ впші дешкітъ, дп каре пз се че-
реп пічі маі твлтъ пічі маі пшпіпъ, декътъ ка дптрёга класъ de офи-
ціалі (дерегъторі, апплоіаді) съ се фортеze дп о сінгвръ касть
асеменеа чеоръ антіче егіптене, къ тотълъ сепаратъ de орікаре
алъ класъ de попоръ, къ літвъ, къ таніере, къ вліформе, къ
тітвлатвръ шчл. Се дпцеленемъ de сініе къткъ жэрпале дпші ватъ
жокъ de о асеменеа стірпітвръ de ідея. (Дпнъ Bandepep.)

Cronica straina.

— Дпнъ о пшпъ аштептаре дпфіндатъ de врео 10 зілі,
дптрв каре тотъ лятеа ера дпгріжатъ de ачеа че ера съ віїе,
телеграфвлъ пе съпіндіе къ кътета штірі de о импортандъ департе
ажкпгтвръ.

ФРАНЦІА. Паріс 17. Іанварі. Протествлъ патріархілъ
Ромеі дпконтра претінсіїлъ лві Nаполеон III. de a Іса din тъпъ
са тотъ статълъ романъ афаръ пштai de Roma дпкъ сосі ла
Паріс. Коніріпсълъ ачелвіаш маі пе ларгъ пз се штіе; сперълъ
дпсъ къткъ жэрпале престе пшпіпъ длъ ворѣ пшпілка.

— Int'р'ачеа дппъчіе къціва архіеरе, еаръ дп фріпте ачестора
мітрополітвръ дела Lionъ с'аѣ скълатъ къ кърці ші артіклъ de
жэрпале ръсвілтвръ de о кътпітъ ашерінцаре асспра політічей
лві Nаполеон, ачеста пшсъ еаръш пе съ тъпъ пе впълъ алъ въ-
рьватъ de kondітві фрітъ ацерѣ, апхтіе Іполітъ Бастилѣ, ка съ пш-
бліче о адоха кътічікъ сéд брошвръ, че еаръш терітъ чеа маі
de апропе ляре амінте пз пштai а клервлъ апхсепнъ ші ръсъ-
рітвіпнъ, чи а тутврорѣ крештіпілоръ Фръзъ пічі o diiferіпцъ de кон-
фесіоне. Дпцеленемъ таі пе скъртъ алъ ачелей брошвръ есте, къ
клервлъ пз i се къвіне пічі впълъ felъ de ашестекъ дп дошпія ля-
тіескъ ші къ ачеста пз се пштіе апъра din партеа са къ пічі впъ-
ліче о адоха кътічікъ сéд брошвръ, че еаръш терітъ чеа маі
de апропе ляре амінте пз пштai а клервлъ апхсепнъ ші ръсъ-
рітвіпнъ, чи а тутврорѣ крештіпілоръ Фръзъ пічі o diiferіпцъ de кон-
фесіоне. Дпцеленемъ таі пе скъртъ алъ ачелей брошвръ есте, къ
клервлъ пз i се къвіне пічі впълъ felъ de ашестекъ дп дошпія ля-
тіескъ ші къ ачеста пз се пштіе апъра din партеа са къ пічі впъ-

*) Ромпні ші ршпіаці.

**) Ромпні ші сърві.

челе маі шылте статврі европене. — Ап Паріс се маі аштептъ
Люкъ ші о поズъ Люпроспътаре а фаталей кеотіспі ръсърітепе, къчі
адикъ Ап Кполе тергъ требіле кътъ се поце маі ръз ші маі
бъльстъшъцеште.

ІТАЛІА. Трін⁸ 18. Ian. Німік⁸ таі фраппант⁸ (ловітор⁸) пепт⁸ Европа де кът⁸ ретрацереа міністерівлі capdiné⁸ ші denstírea din по⁸ а къпосквт⁸лі конте Кавбр да поствл⁸ de міністр⁸ прешедінте к⁸ фіпптеріре de а'ші форма ел⁸ фисв⁸ вп⁸ міністері⁸ по⁸ din бъргадії карії лі вор⁸ пъчea іші. Не а-дячет⁸ амінте, къмк⁸ контеле Кавбр къзсе din міністері⁸ п⁸т⁸аі пе тіппвл⁸ п⁸чїй дела Віла-Франка, ші adік⁸ п⁸т⁸аі д⁸в⁸чe фи-къціва ап⁸ к⁸ необосіта са енерці⁸ ші к⁸ аж⁸торівл⁸ зреі сале челеі фіппл⁸кърате de кареа есте фисв⁸лат⁸ ші п⁸т⁸р⁸пс⁸ фи-контра Австрієі фіппінсе л⁸к⁸р⁸іле п⁸п⁸ да ер⁸п⁸ів⁸п⁸а челві таі фіфрікошат⁸ ръсбоі⁸; штім⁸ еар⁸ш к⁸ Кавбр таі віне шіор фі воіг⁸ т⁸ртеа дект⁸ Лот⁸ардіа Ф⁸р⁸ Венеція. Токта пепт⁸ ачест⁸ л⁸т⁸еа фітр⁸г⁸ ж⁸дек⁸ ф⁸ ачест⁸ момент⁸ ашеа, къмк⁸ реце⁸ Capdinieі а рекіемат⁸ пе Кавбр ф⁸ капвл⁸ требілор⁸ п⁸-т⁸аі к⁸ воіа л⁸ї Наполеон ші еар⁸ш п⁸т⁸аі к⁸ скоп⁸ de a ре'чепе врехн⁸ ръсбоі⁸ по⁸ ф⁸ врео парте брешкаре. О асеменеа опі-ні⁸не прінд⁸ лок⁸ к⁸ атът⁸ таі в⁸ртос⁸, къчі denstírea л⁸ї Ка-вбр віне маі dint⁸р'одат⁸ к⁸ ретрацереа л⁸ї Валевскі тіпістрвл⁸ „де паче“ аж⁸ Францеі ші к⁸ ф⁸aintареа енерціосвл⁸ Т⁸вене⁸ ф⁸ локвл⁸ ачелзіа. — (П. Lloyd, Band. etc.)

ЦЕАРА РОМЪНЕАСКЪ шi МОЛДАВIA.

Din пасля Бранялі, 18./6. Ianuaris. — Фіндѣкъ дн
Цѣра ротъпескъ ші дн Moldavia тóте аштептъріе пѣвліче се
афѣ ажкпатае асвпра поэъморѣ алецері de ренрескптанці се
депптаці la респектізеле adspѣrі лецислатів, de ачееа пѣ-
вліклѣ читіорѣ de жэрнале deokamdatъ піч къ аре окасіоне de
а'ші днедектла къріосітатеа са къ штірі політиче de о импортацъ
таі таре; поі фпсъ крсдемѣ таре къ ва ѣрта ші ачеста челѣ
тълтѣ пъпъ дн прітъварь. Аптр'ачееа о парте din ачеле жэр-
нале дн алѣ кърорѣ канѣ стаѣ таі вѣртосѣ омени de аї лї Съ-
ліманѣ ші Омерѣ Паша, се є de аї лї Dівхамел ші Ліздерс, се
чертъ бърѣтеште ші даѣ пѣвліклѣ матерів de ворбітѣ, впеорі
ши de ржсѣ, таї adeceopi de жълтѣ. — „Къріерѣ ротъпескѣ“
рѣлпчепкѣтѣ съв pedаківкае апні персопе преа пѣділѣ къпоскѣтѣ
дн лїтма лїтерарів апніе Maximianѣ, ешисе дн врео З Nрі ші
adspnace o съмъ респектабіль de абонаці, не къндѣ гѣберпвлѣ се
вѣзѣ din gr'одатъ сілітѣ а'ші днкide. Еатъ чеса че ni ce скріе
din къпіталъ dela тъпъ дн тóть прівінца біне інформатъ decpre-
рекъдерепа Къріерѣлѣ ротъпескѣ, а кърѣ віецъ съв фендаторѣлѣ
лї Dn. I. Eliade фесесе dela 1828 пъпъ ла 1848, еарѣ adop-
mipea лї de earпъ de атѣпчі ші пъпъ акт. —

„Крієрвл южненські“, дп кареле съб фірта алтвіа лвкра pedaktorвл ѿв de маї пайнте, дп квржндз нс с'а астъмпратѣ: а ловітѣ пе Dумнзл щі алецереа лві din 24. Ianварі; а ловітѣ кіардз щі дп конвенціонеа dela Пари; а атакатѣ фортре пе Dn. Гіка ministрвл де актам алѣ требилорд din лъгутрв, къ каре Dn. I. E. нс ва дпкъпса дптр'о церъ пе кътѣ вордз фі еї дп відъ, din кавсъ къ зра лордз чеа дпфлькъратъ датезъ дпкъ din зілелеве ве къндз амъндои ачеи върбаці се афлаѣ пытві пе кътвадз літераріх, adikъ de пе ла апій 1843—45, крескѣтъ щі маї таре пріп decese ловірі щі інвектів ръпезіт аспра Ivi Ioanѣ Гіка дп ші dнвъ 48 пе кътѣ тімпѣ ачеоста се афла дп Бакрещті, апої дп Константіополе щі маї тързі ѹбераторд de Самос denxmitѣ дп локвл лві Вогорідіс вътръпвл; дптръ асеменеа Крієрвл лові щі дп тотѣ ministрівл де актам. Dнпъ ачеоста съб маї віпе dintр'одатъ се апкъ щі de дірекціонеа щі ефоріа шкоб-делорд Пріпчіпатвл, дпвіповъціндз пе губернѣ, къ пентръ че а писъ арделені де кътаре колбре ла ашea постгрі тарі, къчі а-чеіа ар фаче пропагандъ реледібсъ щі політікъ дп нс штів че дпделесъ ш. а. (везі Iсаакар кόла din 8ртъ). Маї дп сквартѣ, D. I. E. ловеште дп тодї рошъпні арделені, нс дпсъ щі дп гречі, болгарі, франчезі, немці, пічі дп орікаре алте конфесіоні, де а кърорд азкторітате щі пътере поге фі къї есте фрікъ, еаръ чеї dintre Търнаве, алѣ кърорд карактерд щі крештере къ totvadz ѿфічбсъ, а кърорд аблегаре de сіне щі съферінде дпдатъ кът есъ din патріа щі din сфера лордз, ажкпсе de mвltѣ а фі de про-вербѣ да тотѣ рошъпнітmea, ді поге дпшпрощка, дпвінзі, калвініа-каре кът дї плаче, къчі еї пъзескъ маї totdeasna тъчереа че-лордз ръпосаці. Че е дрептѣ, діректорвл де актам I. M. дпкта аввсе брекъндз — пе ла 1838 тарі пеплъчери персонале къ I. E., еаръ A. Tr. L. ефорвл де актам пе кътѣ фбсесе професорд de filosofіз щі pedaktorд алѣ „Magazinвл історікѣ“ дптрѣ апі 1844—1848 дпкъ аввсе атакрі, дпсъ квратѣ літерарії къ I. E.

кареле се паре къ din партеа са пъ бреа съ вите пітікѣ; по-
фі дись къ ші врѣста са чеа пайтатъ ші *Andeяпцеле* сале о-
феринге дн ексілізлѣ de 10 anі л'аѣ фѣквѣ таі тісантропъ, то-
вржторѣ de персона. А дні дись тоте ачестеа пеплъчери по-
пе каре 'ші леа прічинитѣ дасі, ле атрѣве пътai пемърцина
сале ашвідівпі персонале. Ноi din парте-не констатътѣ пъ
фаптсле, варъ секретеле *Andemnpr* а ле фаптелорѣ фіекърбіа
льєстѣ ка съ ле жздече пътai Ачеi8 Атотштігторѣ, ка-
стрѣбате pinikii ші тоте кътървдцеle inimel отенешти.

Чееса че пъ потемъ трече Длгі I. Е. къ ведереа есте, въ дъпъче джисълъ шіа пъръсітъ кътпвлъ съдъ чеъ фртосъ de шнainte ші с'а арккатъ пе кътпвлъ школастічествлі теолоцікъ о маі біне алъ теоціеи школастіче din каре глбтеле пъ дрцеленічі о ють, апоі плесените чеоръ de престе твпді ші автор европені ашea пътівлъ іесвітісмъ дп фадъ; еарт къ ачеста do ведеште о форте трістъ пекспоштіпцъ а історіеї вісеріченті шкіаръ а історіеї попорълоръ ръсърітене престе тотъ. „Міжлоблема фіе дпкъ пе атътъ de скърпаве, се сферескъ пріп скопъ.“ Ачест такоітъ о арвкъ Длгі дп фада топахісствлі европенъ; віт дпсь, къ европені маі біне de зна міле ані аш дтблатъ и тоцій дп шкобла ръсърітенілоръ пе карій ді adбръ Длгі; віт шкобла чеа інферналь а софіштілоръ гречі карій аш корвптъ къ то- тълъ пе Рома ші пе Romanії аптичі; вітъ шкобла александриз de зnde с'аш лъцітъ тóте певнпіле тістічісствлі ші тілле de скр- ері ші фапте фапатіче, орвітобре de о ляте дптрéгъ пептръ се- кълі дплайнте; апоі пъ кътва кътреа греческъ вісантіпъ дп къре зна міле ані с'а сферітъ вреодатъ de челе маі спркатае тіжлоу спре а'ші ажвпце скопбріле сале? Ші че есте бре ачелъ ашe пътітъ фапаріотісмъ, пе каре Disi I. Е. къ тóтъ шкобла са пъм іері адалъ ділъ комбътреа din тóте пътеріле сале, декътъ конт- пзареа традіціональ а таксімеи че зіче твтвроръ проклещілоръ, въ скопълъ сфереште ші тіжлочеле! Чіне а дпжагатъ церіле ачес- теа, чіне леа ръпезітъ дп пеіре? № кътва съртавії apdeleñi! Еать кът зра персональ фаче пе отъ съші еасъ din totъ кът- пътівлъ съдъ! —

De altmîntre dipekciunea de acăt a şcoleloră a închepat să se mărgă bine, pînă cîndă nu ştîmă. Anarhia din tînerime a închepată și se mai stîrpi. — În această ană se mai deschisă la Bucureşti o școală primară numită Lazariană, în memoria nevinovatului Georghiie Lazar, restauratorul lăzbei române împăreşte (fîiă a lui Apdealulă, sacerofică a lui României). În totdeauna se va mai deschide altă; apoi peste vîîă ană altă în preajma orașului la Pitești, Buzău, Brăila și Focșani, încă pînă la cîteva clase. Profesorii care marî se plătesc către cîteva mii de lei (1000—1200 lei *) pe ană. Buzău este înstrucția pînă în 13 milioane lei și aproapea Domnigăi. —

**) 1 леѣ = 15 кр. валюти австр.*

АНШТИНЦАРЕ.

Съвскріса direkciune аре опоре а днквноштінда пе опора
тэлъ пыблікъ: квткъ въіле de вантъ але ачесті іnstitutъ сажтъ de
kice, спре днтревніцаре, ка ші пъпъ ачі, атълъ днаіпте, кы
ши дхръ amézi.

Ши бълъ ашези.
Еар бъле de авбръ скнтъ deckice пътнай де аве
дела 6 пътъ на 2 бре дн топе зилеле, афаръ де Лъпна ши Съм-
бъта; дн ачесте зиле скнтъ deckice дела 3 днъ пржнзъ пътъ на
6 бре сеера, ши днкъ Лъпна пентра бърбаш, еар Съмбъта пентра
dame. Дн челелалте опдинае де пътъ аїчі а бълоръ рътажне
пътнай де аве.

Брашовъ, № 2. Ianварі 1860.

1—3 ДИРЕКЦІЯ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОГО ИНСТИТУТА БЫЛОРЪДА АБОРДА

Көрсөріле ла бүрсъ ды 24. Ianqapіs к. п. стақ ашea:

	Вал.	авгст.	фр.	кр.
Галвіні диптервтешті			6	285 ¹⁰ /10
Алгевзрх			114	50
Акційле ванкльві			868	—
" кредитів			203	—
Дипримтвтві националъ			79	70
Овлігаціїле металічне екі de 5 %			72	70

Indreptare: In „Concursulu“ din NN. tr. dela pretura c
Satulungu, seria 11, datulu 11. Ian. 30. Decembrie, se
drépta asia: „pena la 11. Februarui 30. Ianuariu 1860 sc

Ediuisnea: кs тiparišla в